

Kā Eiropa var atbalstīt pierobežas reģionus?

Avoti: Eiropas Savienības informācijas vietnes un Interreg Europe

Latvijai ir ļoti būtiski stiprināt savu robežu ar austrumvalstīm, tāpēc svarīgas ir Eiropas Savienības atbalsts šajā jomā. Pagājušā gada oktobrī Polijas Pomerānijas vojevodistē Sopotā notika 16. ikgadējais forums par Eiropas Savienības stratēģiju Baltijas jūras reģionam (*EUSBSR*). Pasākumā uzmanība tika pievērsta vienam no šobrīd aktuālākajiem kohēzijas politikas jautājumiem - **Kā Eiropa var atbalstīt reģionus, kas robežojas ar Krieviju un Baltkrieviju, laikā, kad ir palielinājusies nedrošība un sociālekonomiskā nenoteiktība?**

Forums tematiski koncentrējās uz drošības un noturības jautājumiem Baltijas jūras reģionā un Eiropas austrumu pierobežas daļā. Tēmas tieši skāra arī mūsu valstij svarīgos jautājumus. Krievijas agresīvā karadarbība pret Ukrainu un tam sekojošā robežu slēgšana ir traucējusi tirdzniecību, samazinājusi mobilitāti un apdraudējusi vietējo attīstību Eiropas Savienības austrumos.

Tajā pašā laikā arvien akūtākas kļūst ilgstošas strukturālās problēmas – iedzīvotāju skaita samazināšanās, zemāka ekonomiskā pievilcība, ierobežota infrastruktūra un sabiedriskie pakalpojumi. Atzīstot šo problēmu, Pomerānijas vojevodistes maršala birojs uzņēmās iniciatīvu organizēt [īpašu sesiju](#), kas veltīta to Eiropas reģionu nākotnei, kas robežojas ar Krieviju un Baltkrieviju, aicinot Interreg Europe sniegt savu ieguldījumu.

Interreg Europe ieguldījums

Pasākumu vadīja Torstens Kohlišs (*Thorsten Kohlisch*), Interreg Europe politikas apguves platformas vadītājs. Mērķis bijai saskaņot augsta līmeņa valstu un Eiropas pārstāvju iniciatīvas ar pierobežas reģionu pieredzi un politikas ieteikumiem.

Interreg Europe kopš 2024. gada marta aktīvi sadarbojas ar austrumu pierobežas reģioniem, izmantojot iniciatīvu *Regio-Silence*, atbalstot vietējās un reģionālās pārvaldes gar “jauno dzelzs priekškaru” un meklējot ekonomiski politiskos risinājumus,

kas pielāgoti šo reģionu sarežģītajai situācijai. Ietekmēto teritoriju kopīgi izstrādātie ieteikumos tiek norādīts, ka šo reģionu noturību nevar veidot tikai ar drošības pasākumiem vien. Ekonomiskā diversifikācija, sociālo jautājumu risināšana, kopienu ietekmes palielināšana lēmumu pieņemšanā, saziņa un starpvalstu sadarbības politika ir vienlīdz svarīgi faktori to ilgtermiņa dzīvotspējai.

Ar īpaši pielāgotiem politikas apmācību pasākumiem *Regio-Silience* iniciatīvas partneri uzsvēra tādu faktoru nozīmi, kā 1. Reģionālās un valsts stratēģijas, kas pielāgotas pierobežas reģionu vajadzībām izvairoties no vienkāršotiem shematiskiem risinājumiem valsts līmenī; 2. Īpaši finansējuma avoti austrumu pierobežas reģioniem, kas ļautu veikt mērķtiecīgas investīcijas konkurētspējas veicināšanai, starpvalstu integrācijā un politikas saskaņošanā visos pārvaldības līmeņos; 3. Sociālais dialogas, kapacitātes veidošana un savstarpējās pieredzes apmaiņas mehānismi, lai risinātu problēmas, kas saistītas ar domāšanas veidu, identitāti, kopienu iesaistīšanās pievilcību un gatavību apgūt investīcijas.

Eiropas Savienības austrumu pierobežas reģioni - kopīga Eiropas problēma

Balstoties *Regio-Silience* iniciatīvā veikt, abās diskusiju grupās piedalījās virkne dalībnieku no ietekmētajiem reģioniem, arī Latgales reģiona Latvijā:

Politiskā diskusiju grupā piedalījās Eiropas Parlamenta deputāte Magdalēna Adamoviča, Polijas fonda un reģionālās politikas viceministrs Jaceks Karnovskis. Pomerānijas vojevodistes valdes locekle Anješka Baranovska, Eiropas Komisijas pārstāve Simona Pohlová. Sociālekonomiskajā diskusijā piedalījās Somijas Lapzemes reģiona pārstāve Paivi Ekdāla. Latvijas Latgales reģiona pārstāve Iveta Maļina-Tabūne, Varmīnas-Mazūrijas vojevodistes valdes loceklis Roberts Turlejs, *ESPON EGTC* pārstāvis, Viktors Šidarovskis. Diskusijas dalībnieki uzsvēra dažādās problemātiskās situācijas, aicinot izstrādāt attīstības pieejas, kas atspoguļotu “*īoti specifiskās teritoriālās vajadzības, kā piemēram, īpašo sociālekonomisko situāciju mūsu kopienās Austrumlapzemē*”, kā to ilustrēja P.Ekdāla no Somijas.

Pārejot uz konkrētām attīstības iespējām, runātāji uzsvēra divkāršā pielietojuma investīciju un pielāgotu ekonomisko

instrumentu potenciālu, piemēram, Latgales speciālo ekonomisko zonu un šī reģiona kredīta shēmas vietējiem mazajiem un vidējiem uzņēmumiem. Kā uzsvēra V.Šidarovskis no *ESPON EGTC*, patiesa risinājumu elastība būs atkarīga ne tikai no investīcijām, bet arī no kopienas stiprināšanas un līdzdalības pieejas, lai stiprinātu sabiedrisko dialogu, kas ir priekšnoteikums ilgtermiņa stabilitātei sabiedrībā

Politiskajā paneļdiskusijā Eiropas Parlamenta deputāte M.Adamoviča atkārtoti apstiprināja, ka drošība un noturība šobrīd ir priekšnoteikums labklājībai šajos apdraudētajos reģionos. To dzīvotspēja un noturība ir visas Eiropas kopīgā atbildība. Pomerānijas vojevodistes vārdā vicemaršale A.Baranovska atgādināja, ka reģioni ir gatavi īstenot pielāgotas politikas pieejas, tostarp jaunu īpašu programmu un noturības fondu, kas paredzēts pierobežas reģioniem. Šajā kontekstā viceministrs Jaceks Karnovskis uzsvēra kohēzijas politikas un subsidiaritātes principa nozīmi, saskaņā ar kuru reģioni saglabā vadību politikas izstrādē un īstenošanā.

Eiropas Komisija, ko pārstāvēja Simona Pohlova, norādīja, ka reģionālie ieteikumi tiek ņemti vērā. Kohēzijas politikas vidējā posma pārskatā, Austrumu pierobežas reģionu paktā un oficiālajā Eiropas Komisijas paziņojumā, kas plānots 2026. gada sākumā, tiks uzsvērtas nepieciešamību saskaņot reģionālos, valstu un Eiropas centienus, lai nodrošinātu koordinētu rīcību arī turpmāk.

2026.gadā, Interreg Europe politikas mācību platforma turpinās cieši sadarboties ar pierobežas reģioniem. Pamatojoties uz Varmīnas-Mazūrijas vojevodistes un Austrumu Finnmarkas padomes iniciatīvām Ziemeļnorvēģijā, 2026. gada pirmajā pusgadā ir plānoti kārtējie politikas mācību pasākumi.

Mērķis joprojām būs stiprināt starpreģionālo sadarbību, stratēģiju un kopīgu politisko rīcību *Regio-Silence* iniciatīvas ietvaros, atbalstot reģioniem pielāgotu politisko pasākumu uzsākšanu un īstenošanu [Eiropas austrumu pierobežā](#).